

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت آموزشی

دیرخانۀ شورای آموزش پزشکی عمومی

راهنمای ارزیابی بیرونی اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی

ویرایش آذرماه ۱۳۹۹

(با توجه به شرایط همه گیری بیماری کوید-۱۹)

مقدمه

در راستای اجرای اعتباربخشی برنامه های آموزشی علوم پزشکی بعنوان یکی از مهمترین اقدامات طرح تحول نظام آموزش علوم پزشکی کشور، دور اول اعتبار بخشی دوره پزشکی عمومی دانشکده های پزشکی کشور با همکاری و مشارکت تحسین برانگیز مسئولان و اعضای محترم هیئت علمی دانشگاه های علوم پزشکی (در قالب تیم های ارزیابی درونی و بیرونی) در سال های ۱۳۹۸-۱۳۹۷ انجام شد و مورد استقبال و تایید مسئولان محترم وزارت متبوع و دانشگاه های علوم پزشکی و فدراسیون جهانی آموزش پزشکی قرار گرفت.

با عنایت به ماهیت دوره های و استمراری بودن اعتباربخشی و لزوم شروع دور دوم اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی براساس آرای صادره در دور قبل و همزمانی آن با همه گیری بیماری کووید-۱۹ و تصمیم کمیته اعتبار بخشی دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی در جلسه پانزدهم مورخ ۱۳۹۹/۸/۲۸ مبنی بر بازنگری استانداردها، فرآیند اعتباربخشی و شیوه نامه های ارزیابی و لحاظ کردن شرایط همه گیری بیماری فوق در آن ها، راهنمای زیر با هدف ارائه اطلاعات به روز و منطبق با شرایط همه گیری بیماری در خصوص مراحل و شرایط انجام ارزیابی بیرونی برای اعضای محترم تیم های ارزیابان بیرونی اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی دانشکده های پزشکی کشور تهیه شده و رعایت آن توسط ارزیابان محترم ضروری است.

لازم به یادآوری است که ارزیابان محترم باید قبل از مشارکت در فرآیند اعتباربخشی و ارزیابی بیرونی، ضمن شرکت در کارگاه ها و یا جلسات آموزشی برگزار شده توسط دبیرخانه پزشکی عمومی نسبت به مطالعه دقیق آیین نامه اعتباربخشی، استانداردهای ملی، برنامه و آیین نامه جدید آموزشی، فرآیند اعتباربخشی و راهنمای سامانه اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی اقدام نموده و اشراف کاملی نسبت به آنها پیدا کرده باشند.

الف) مراحل ارزیابی بیرونی اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی:

- قبل از بازدید از دانشکده پزشکی
- زمان بازدید از دانشکده پزشکی
- بعد از بازدید از دانشکده پزشکی

ب) فعالیت های ارزیابی بیرونی اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی:

۱- قبل از بازدید از دانشکده پزشکی

۱-۱- تعیین اعضای تیم ارزیابی بیرونی و انتخاب سرپرست تیم از بین آنها توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی و با تأیید کمیته اعتباربخشی دبیرخانه.

تبصره ۱: تیم ارزیابی بیرونی به طور معمول شامل ۴ تا ۷ عضو بوده و واجد شرایط و ویژگی های زیر خواهند بود:

- آشنایی کامل به دوره پزشکی عمومی (سابقه فعالیت مطلوب به عنوان عضو هیات علمی و یا کارشناس خبره آموزش پزشکی عمومی اعم از شاغل و یا بازنشسته)

- اشتغال به حسن اخلاق و انصاف.

- سوابق علمی و اجرایی قابل قبول در زمینه ارزیابی و ارزیابی.

- تسلط کافی به فرآیند اعتباربخشی از طریق حضور فعال در دوره های آموزشی و برنامه های توجیهی مرتبط با آن.

- نداشتن تعارض منافع با دانشکده مورد اعتباربخشی.

تبصره ۲: سرپرست تیم ترجیحاً دارای سابقه فعالیت اجرایی در ارتباط با برنامه پزشکی عمومی بوده و وظایف زیر را عهده دار خواهد بود:

- ارتباط بین تیم و دبیرخانه پزشکی عمومی.

- مدیریت و هدایت فعالیت های ارزیابی بیرونی (قبل، حین و بعد از بازدید).

- هماهنگی بین اعضای تیم و تقسیم وظایف ارزیابی بیرونی بین اعضا.

- مشارکت با دبیرخانه و دانشکده در خصوص تعیین زمان و تنظیم برنامه بازدید.

- نظارت و اطمینان از حسن اجرای فرآیند ارزیابی بیرونی.

- جمع بندی و تنظیم گزارش نهایی ارزیابی بیرونی.

- ارائه گزارش نهایی ارزیابی بیرونی به کمیته اعتباربخشی

۱-۲- شرکت ارزیابان در کارگاه ها و یا جلسات آموزشی برگزار شده توسط دبیرخانه پزشکی عمومی.

تبصره: در شرایط همه گیری بیماری کووید-۱۹، جلسات فوق بصورت مجازی و وبیناری توسط دبیرخانه پزشکی عمومی برگزار خواهد شد.

۱-۳- ثبت نام اعضای تیم ارزیابی بیرونی در سامانه اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی.

۱-۴- تعریف اعضا و سرپرست تیم ارزیابی هر دانشکده در سامانه اعتباربخشی توسط دبیرخانه پزشکی عمومی.

۱-۵- ارسال گزارش خودارزیابی دانشکده به سرپرست تیم ارزیابی بیرونی توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی از طریق سامانه اعتباربخشی.

۶-۱- هماهنگی بین اعضای تیم ارزیابی بیرونی و تقسیم کار بررسی متون و مستندات گزارش ارزیابی درونی دانشکده توسط سرپرست تیم از طریق سامانه اعتباربخشی.

تبصره: جهت بررسی متون و مستندات ارزیابی درونی مربوط به هر استاندارد و تهیه گزارش میزان رعایت آن، لازم است سرپرست تیم از طریق سامانه اعتباربخشی حداقل ۲ نفر از اعضای تیم را بعنوان ارزیابی کننده هر استاندارد تعیین و از بین آنها یک نفر را بعنوان مسئول جمع بندی و تکمیل کننده فرم ارزیابی بیرونی استاندارد فوق انتخاب نماید.

۷-۱- بررسی متون و مستندات گزارش ارزیابی درونی دانشکده توسط اعضای تیم ارزیابان بیرونی بر اساس هر استاندارد و اعلام میزان رعایت استانداردها براساس فرم های مربوطه و سپس ارائه به سرپرست تیم از طریق سامانه اعتباربخشی با رعایت تبصره بند ۶.

۸-۱- ارسال بازخورد بررسی متون و مستندات گزارش ارزیابی درونی توسط سرپرست تیم به دبیرخانه از طریق سامانه اعتباربخشی.

تبصره: در صورت وجود نقص در گزارش و مستندات ارزیابی درونی طبق اعلام سرپرست تیم، اطلاعات و مستندات تکمیلی از دانشکده توسط دبیرخانه درخواست خواهد شد.

۹-۱- تعیین زمان و تنظیم برنامه بازدید از دانشکده، توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی و با هماهنگی سرپرست تیم ارزیابی بیرونی و مسئولان دانشکده پزشکی.

تبصره: در صورت کامل بودن گزارش و مستندات ارزیابی درونی طبق نظر سرپرست تیم، زمان بازدید تعیین خواهد شد.

۱۰-۱- مکاتبه با دانشکده پزشکی در خصوص اعلام هدف، زمان و برنامه بازدید، معرفی ارزیابان و درخواست انجام هماهنگی های لازم توسط دانشکده (اطلاع رسانی، تشکیل جلسات مصاحبه، هماهنگی بازدید از منابع و عرصه های آموزشی، نقل و انتقال و اسکان ارزیابان و...)

۱۱-۱- اعزام اعضای تیم ارزیابی بیرونی به دانشکده پزشکی و استقرار در محل با هماهنگی نماینده دانشکده.

تبصره ۱: نماینده دانشکده موظف است مشخصات و شماره تماس خود را به اعضای تیم ارزیابی بیرونی اعلام و هماهنگی لازم در خصوص موارد زیر را بعمل آورد.

- تامین وسیله نقلیه و ایاب و ذهاب ارزیابان.

- اسکان مناسب ارزیابان.

- رفع نیازهای ضروری و رعایت محدودیت های ارزیابان.

- اختصاص یک اتاق خصوصی و مطمئن در محل دانشکده ترجیحاً نزدیک به محل جلسه معارفه به تیم ارزیابی بیرونی جهت هماهنگی و هدایت برنامه.

- فراهم نمودن امکان دسترسی به کامپیوتر متصل به اینترنت و پرینتر.

- تهیه و ارائه کارت شناسایی برای هر کدام از اعضای تیم ارزیابی بیرونی.

- تهیه و ارائه فهرستی از اسامی، پست سازمانی و سایر ویژگی های برجسته شرکت کنندگان در جلسه معارفه.

- تعیین و معرفی چند نفر از مدیران ارشد اداری یا اعضای هیئت علمی دانشکده به عنوان رابط دانشکده با تیم ارزیابی بیرونی بر اساس حوزه های ارزیابی در زمان بررسی مستندات تکمیلی و یا بازدید از عرصه های آموزشی.

- رعایت تمام زمان بندی های اعلام شده از سوی تیم بازدید توسط دانشکده.

تبصره ۲: تامین محل اسکان مناسب و وسیله ایاب و ذهاب مطمئن برای ارزیابان بیرونی به منظور بازدید، و نیز پذیرایی در حد متعارف به عهده دانشکده مورد بازدید بوده و به جز موارد مذکور، پرداخت وجه، دادن هرگونه هدیه، و نیز انجام هرگونه پذیرایی مازاد بر حد متعارف، ممنوع است.

تبصره ۳: در شرایط همه گیری بیماری کووید-۱۹، بازدید از دانشکده بصورت مجازی خواهد بود و دانشکده موظف است نسبت به برگزاری جلسات مصاحبه و بیناری (با مسئولان آموزشی، مدیران گروه های آموزشی، نمایندگان اعضای هیئت علمی و دانشجویان پزشکی) و انجام بازدید برخط (online) منابع و عرصه های آموزشی (علوم پایه در دانشکده، بالینی در بیمارستان ها و پزشکی اجتماعی در جامعه) از طریق آماده سازی بستر مناسب برای جلسات مجازی، تهیه تجهیزات مناسب برای بازدید برخط (online)، تعیین و اطلاع رسانی آدرس لینک سامانه مجازی، مدیریت جلسات و بیناری، اعلام مشخصات و تلفن کارشناس مسئول ارتباط مجازی، اقدامات و هماهنگی های لازم را بعمل آورد.

۲- زمان بازدید از دانشکده پزشکی

۲-۱- برگزاری جلسه هماهنگی اعضای تیم ارزیابی بیرونی و تقسیم وظایف توسط سرپرست تیم با رعایت تبصره بند ۶-۱ و مشخص کردن افراد مصاحبه شونده (مسئولان، هیئت علمی و یا دانشجویان)، سؤالات مصاحبه و مکان های آموزشی مورد بازدید حداقل یکساعت قبل از شروع بازدید و ترجیحاً شب قبل از بازدید در محل اسکان.

تبصره: در شرایط همه گیری بیماری کووید-۱۹، جلسه هماهنگی ارزیابان بیرونی بصورت مجازی برگزار خواهد شد.

۲-۲- برگزاری جلسه معارفه با مسئولان آموزشی دانشکده (رئیس دانشکده، معاون آموزشی دانشگاه یا نماینده وی، معاونین دانشکده، مدیر دفتر توسعه دانشکده، اعضای کمیته خودارزیابی دانشکده و سایر افراد مرتبط با دوره پزشکی عمومی به صلاحدید رئیس دانشکده) با هدف معرفی مسئولان دانشکده و اعضای تیم بازدید، ارائه گزارش مختصری از فرآیند خودارزیابی دوره توسط رئیس دانشکده یا دبیر کمیته خودارزیابی دانشکده و مرور برنامه از قبل تنظیم و اعلام شده بازدید توسط سرپرست تیم ارزیابی بیرونی.

۲-۳- برگزاری جلسه تکمیلی بررسی متون و مستندات ارزیابی درونی در صورت نیاز.

۲-۴- برگزاری جلسات مصاحبه و هم اندیشی (با مسئولان آموزشی دانشکده، اعضای کمیته خودارزیابی، مدیران گروه های آموزشی، نماینده اعضای هیئت علمی و دانشجویان) با هدف طرح سؤالات مربوط به رعایت استانداردهای دوره و دریافت پاسخ و نظرات آنها.

۲-۵- حضور در عرصه های آموزشی دانشکده، بیمارستان، پزشکی اجتماعی جهت مشاهده کمیت و کیفیت منابع و امکانات آموزشی و کمک آموزشی (امکانات بالینی بیمارستان ها و دانشکده، گروه های آموزشی، کلاس ها، دفتر کار اعضای هیأت علمی، آزمایشگاه ها، مرکز مهارت های بالینی، امکانات IT مانند اینترنت و کامپیوتر، تسهیلات فوق برنامه، کتابخانه، سالن غذاخوری، پویون کارورزان) و سایر موارد با نظر ارزیاب بیرونی.

تبصره: در شرایط همه گیری بیماری کووید-۱۹، انجام بازدید از عرصه های آموزشی بصورت مجازی و برخط (online) خواهد بود.

۲-۶- برگزاری جلسه جمع بندی تیم ارزیابان: قبل از برگزاری جلسه اختتامیه، اعضای تیم بازدید در اتاق کار، خلاصه ای از نقاط قوت و ضعف برنامه را بر اساس گزارش های تیم بازدید و بازخوردهای اعضای تیم را آماده می کنند.

۲-۷- برگزاری جلسه اختتامیه با حضور معاون آموزشی دانشگاه و مسئولان آموزشی دانشکده و ارائه نقاط قوت و ضعف رعایت استانداردهای ملی و برداشت کلی تیم ارزیابی بیرونی از بازدید به عمل آمده توسط سرپرست تیم بدون اظهار نظر درخصوص تصمیم نهایی و یادآوری اینکه تصمیم در خصوص نتیجه اعتباربخشی توسط کمیته اعتباربخشی دبیرخانه پزشکی عمومی پس از دریافت گزارش ارزیابی درونی و بیرونی اتخاذ و به دانشکده بصورت پیش رای اعلام خواهد شد.

تبصره: در شرایط همه گیری بیماری کووید-۱۹، برگزاری جلسه اختتامیه بصورت مجازی و برخط (online) خواهد بود.

۳- بعد از بازدید از دانشکده پزشکی

۳-۱- تکمیل فرم های گزارش ارزیابی بیرونی توسط اعضای تیم ارزیابی (براساس تقسیم بندی وظایف مندرج در تبصره بند۶-۱) و ارسال آن به سرپرست تیم از طریق سامانه اعتباربخشی.

۳-۲- جمع بندی گزارش ارزیابی بیرونی طبق فرم مربوطه و ارسال آن به دبیرخانه پزشکی عمومی از طریق سامانه اعتباربخشی.

۳-۳- ارائه گزارش ارزیابی بیرونی توسط سرپرست تیم در کمیته اعتباربخشی طبق هماهنگی دبیرخانه پزشکی عمومی.

ج) جدول زمانبندی اجرای ارزیابی بیرونی اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی:

زمانبندی اجرا						عنوان مراحل ارزیابی بیرونی
هفته اول	هفته دوم	هفته سوم	هفته چهارم	هفته پنجم	هفته ششم	
						۱- مرحله قبل از بازدید
						۲- مرحله بازدید از دانشکده
						۳- مرحله بعد از بازدید